

Vägledning för framtidens arbetsmarknad

Delbetänkande från Arbetsmarknadsutredningen

Uppdraget

Analysera och lämna förslag om hur Arbetsförmedlingens vägledning kan stärkas och samspela med annan vägledning.

Analysera hur väl samspelet och ansvarsfördelningen fungerar mellan aktörer som påverkar arbetsmarknadens funktionssätt, med särskilt fokus på statliga myndigheters och kommunernas roll

Hur Arbetsförmedlingens vägledning kan stärkas och samspela med annan vägledning - analys och förslag -

Behovet av stärkt vägledning

- Arbetslivet förändras, kompetenskraven höjs
- Matchningsproblem på arbetsmarknaden
- Vägen till arbete går ofta via utbildning
- Människor kommer behöva ställa om och uppdatera sina kompetenser löpande

Vägledning kan bidra!

Vad är vägledning?

Vägledning handlar om att den enskilda ska få stöd och information för att göra ett övervägt val av arbete och studier

Individens olika behov av vägledning

Utredningen har kategoriserat behoven

1. Informationsbehov
2. Behov av orienterande vägledning
3. Behov av fördjupad vägledning

Vägledning behöver erbjudas brett!

Nuläget

Arbetsförmedlingens arbete med vägledning är eftersatt,

brister i likvärdighet

och går inte i takt med de utbildnings-satsningar som görs för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden

Policyrekommendationer om vägledning

- Behov av samlad digital information
- Specialisering och utveckling av professionen
- Systematisk utvärdering
- Tydligare fokus på arbetsmarknaden

Förslag för stärkt vägledning

En digital plattform för livslång vägledning ska inrättas och drivas av flera myndigheter i samverkan.

Utifrån arbetsmarknadens behov nationellt och regionalt ska plattformen möta individers behov av information och orienterande vägledning inför val av studier och arbete, samt ge information om studiefinansiering och validering.

Förslag för stärkt vägledning

Arbetsförmedlingen ges i uppdrag att i samverkan med IFAU utveckla metoder eller arbetssätt för att vägledningsinsatser ska kunna utvärderas.

Förslag för stärkt vägledning

Arbetsförmedlingen ges i uppdrag att ta fram en genomförandeplan för hur myndighetens vägledning ska stärkas.

Planen bör innehålla information om hur myndigheten avser att organisera, kvalitetssäkra och följa upp den vägledning som ges av eller på uppdrag av Arbetsförmedlingen

Samspel och ansvarsfördelning mellan stat och kommun -en kartläggning-

Ansvar och befogenheter

- I betänkandet görs en genomgång av de förordningar och bestämmelser som styr AF´s verksamhet.
- Kommunerna har vissa befogenheter men få skyldigheter på arbetsmarknadspolitikens område.

Arbetsmarknadspolitik är i huvudsak ett statligt ansvar

...samtidigt utförs betydande insatser för arbetslösa även av kommuner. I stort sett alla kommuner bedriver någon form av aktiv arbetsmarknadspolitik även om variationerna mellan kommuner är stora.

Omfattningen av kommunernas insatser

- Enligt SKL: ca 100 000 deltagare i kommunernas arbetsmarknadspolitiska verksamheter, kostnad (2016)
- 4,8 miljarder, 4 700 årsarbetare, (en tredjedel av AF's verksamhet).
- Kommunerna finansierar i huvudsak sin arbetsmarknadspolitiska verksamhet själva.
- Tydligt incitament att hålla nere kostnaderna för försörjningsstöd.
- För hälften av de som har försörjningsstöd är arbetslöshet det huvudsakliga försörjningshindret

Två parallella arbetsmarknadspolitiska system

- De kommunala arbetsmarknadsåtgärderna har ökat i sådan omfattning att vi kan tala om två parallella system
- Ett exempel är Jobbtorg i Stockholm som erbjuder arbetsmarknadsinsatser som liknar Arbetsförmedlingens insatser
- Under 2016 utgjordes dessutom 40% av deltagarna av personer som inte hade försörjningsstöd

Olika uppfattningar och den arbetsmarknadspolitiska bedömningen är otydlig

- Det finns betydande skillnader i hur kommunerna och Arbetsförmedlingen uppfattar det statliga åtagandet och ansvarsfördelningen dem emellan. Detta påverkar hur samverkan fungerar.
- Det förekommer olika uppfattningar om en individs förmåga att kunna delta i arbetsmarknadspolitiska insatser och därmed stå till arbetsmarknadens förfogande.
- I de fall AF gör bedömning att en arbetssökande inte står till förfogande hänvisas personen till kommunen för insatser.
- Det saknas tydliga kriterier för hur den arbetsmarknadspolitiska bedömning ska göras.

Slutsatser kring samspel och ansvarsfördelning mellan stat och kommun

- Förekomsten av två olika system som båda innehåller administration, planering, insatser och kontroll för samma grupp arbetssökande kan inte utgöra en effektiv användning av samhällets resurser.
- Det är av avgörande betydelse att tydliggöra Arbetsförmedlingens och kommunernas uppdrag och ansvarsfördelningen dem emellan. Det är också en förutsättning för bättre fungerande samverkan.